

Бойчук І. Д. Адаптація коледжу до Болонської системи освіти / І. Д. Бойчук, Є. В. Хомік // Впровадження засад Болонської системи освіти : український і зарубіжний досвід : матеріали Всеукр. навчально-наук. конф. – Тернопіль : ТДМУ, 2007. – С. 210–212.

УДК 615.1.: 377.6

АДАПТАЦІЯ КОЛЕДЖУ ДО БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Є.В. Хомік, І.Д. Бойчук

Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім Г.С. Протасевича

COLLEGE ADAPTATION TO THE BOLOGNA EDUCATION SYSTEM

Ye. V. Khomik, I. D. Boychuk,

Zhytomyr Basic Pharmaceutical College by G. S. Protasevych

У статті висвітлено зміст заходів з впровадження засад Болонської системи освіти, наведено оцінку результатів впровадження кредитно-модульної системи навчання у Житомирському базовому фармацевтичному коледжі ім Г.С. Протасевича

The article gives consideration to the contents of the arrangements concerning the introduction of the Bologna education system. The results of introducing a credit and module system into the Zhytomyr basic pharmaceutical college education have been estimated.

Вступ. В умовах приєднання вищої освіти України до Болонського процесу важливим завданням і водночас одним з головних напрямів політики держави в галузі перспектив подальшого розвитку освіти є досягнення принципово нового рівня якості підготовки фахівців на основі реформування національної системи освіти на нових законодавчих і методологічних засадах.

Основна мета Болонської декларації полягає в побудові європейського простору вищої освіти, що сприятиме мобільності й розширенню можливостей працевлаштування громадян, а також зростання міжнародної конкурентоспроможності європейської вищої освіти. Серед специфічних завдань визначено: впровадження загальної дворівневої структури порівнянних і зрозумілих ступенів освіти і додатка до диплома; прийняття сумісних з ECTS систем залікових одиниць; визначення загальноєвропейського аспекту забезпечення якості з аналогічними критеріями і методами.

Основна частина. У фармацевтичній освіті поряд з діючою раніше системою підготовки кадрів за рівнями молодшого спеціаліста-фармацевта та спеціаліста-провізора, введено програми підготовки бакалаврів та магістрів. Впровадження ідей неперервної освіти тісно пов'язане з формуванням системи ступеневої підготовки фахівців, визначення цільової спрямованості на всіх ступенях професійної освіти та забезпечення наступності між ними позитивно впливає на формування професійно значущих якостей особистості. Одним з шляхів реалізації поставлених завдань є формування та діяльність навчально-науково-виробничих комплексів професійного спрямування. Саме такий комплекс створено між Національним фармацевтичним університетом та Житомирським базовим фармацевтичним коледжем ім. Г.С. Протасевича, про що затверджено відповідне положення. Комплекс забезпечує координацію спільної діяльності з реалізації впровадження системи ступеневої підготовки фахівців за наскрізними планами та програмами, ефективне використання науково-педагогічних кадрів, організацію спільної науково-методичної, навчально-виховної діяльності тощо.

Серед основних пріоритетів освітньої діяльності коледжу важливим є модернізація вищої освіти відповідно до положень Болонської декларації, орієнтація коледжу на кінцевий результат: підготовку висококваліфікованих випускників. Реалізація болонських ініціатив здійснюється згідно з відповідними наказами МОН та МОЗ України, для реалізації яких було прийнято низку заходів із впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ системи охорони здоров'я України.

У коледжі у педагогічному експерименті бере участь відділення спеціальності 6.110200 „Фармація” (освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр) – 120 студентів (4 академічні групи).

На початок проведення експерименту проведена змістовна робота: створено робочу групу з КМСОНП, складено план заходів з адаптації освітньої діяльності до болонських ініціатив, розроблено робочі навчальні плани з урахуванням вимог КМСОНП, підготовлено певне методичне забезпечення, видано низку навчально-методичних матеріалів про КМСОНП для викладачів, проведено серію науково-методичних семінарів, що сприяло перебудові психологічної, дидактичної, методичної діяльності викладачів, опануванню ними інтерактивними методами навчання.

Узагальнену інформацію про види та зміст проведеної в коледжі роботи, пов'язаної з впровадженням болонських ініціатив, можна класифікувати за напрямками:

Організаційні:

- участь у науково-методичних семінарах з питань впровадження болонських ініціатив;
- підвищення кваліфікації викладачів з навчального курсу „Вища освіта і Болонський процес”, що проводилось Інститутом підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету;

- регіональна нарада-семінар директорів та заступників директорів з навчальної роботи „Особливості впровадження кредитно-модульної організації навчального процесу у ВНЗ I-II рівнів акредитації”;
- засідання циклових методичних комісій (ЦМК) з питань результатів та проблем, пов'язаних із впровадженням болонських ініціатив
- участь у виставках МОН України „Освіта в Україні – 2005”, „Освіта в Україні – 2006”, „Освіта в Україні – 2007”;
- анкетування студентів щодо результатів педагогічного експерименту

Результативність таких організаційних заходів аналізувалась на всеукраїнській нараді-семінарі „Актуальні проблеми реформування підготовки фахівців фармацевтичної галузі України”, яка проводилась на базі коледжу. В нараді взяли участь заступник директора департаменту кадрової політики, начальник відділу освіти та науки МОЗ України, професор О.П. Волосовець та ректор Національного фармацевтичного університету, професор В.П. Черних, директори та завідувачі відділень медичних (фармацевтичних) ВНЗ I-II рівнів акредитації, які проводять підготовку фахівців за напрямом „Фармація”.

Навчально-методичні:

- розроблено робочий навчальний план, адаптований до КМСОНП;
- розроблено структуровані за модулями робочі навчальні програми відповідно до навчального плану;
- підготовлено матеріали модульних та підсумкового контролю з кожної дисципліни (матеріали модульних контрольних робіт містять завдання різних рівнів складності);
- підготовлено 11 науково-методичних статей з питань впровадження болонських ініціатив;
- готується інформаційний пакет спеціальності 6.110200 «Фармація», яка бере участь в експерименті.

Зважаючи на те, що головною дійовою особою в коледжі є студент, то основна увага приділяється тому, як студенти оцінюють КМСОНП. Тому в коледжі було розроблено анкету, за якою проводилось опитування студентів, що беруть участь в експерименті. Анкетне опитування було проведено наприкінці 2005-2006 н.р.

Підсумки анкетування свідчать про позитивні результати проведення педагогічного експерименту та зацікавленість студентів у його проведенні. Переважна більшість студентів відзначила високу організацію модулів, досить ефективний рівень викладання, а також повну забезпеченість більшості модулів навчально-методичними матеріалами.

Позитивними аспектами, які відзначили студенти, є такі:

- кредитно-модульна система навчання стимулює досягнення високих результатів;
- стимулює студента навчатися протягом семестру;
- ефективна та змістова робота викладачів тощо.

Велику увагу приділено організації самостійної роботи студентів та її методичному забезпеченню. У зв'язку з реструктуризацією навчальних

робочих планів і відведенням значної частки загального навчального часу на самостійну роботу студентів в коледжі проводиться систематизація навчально-методичної літератури з кожної дисципліни, ретельний аналіз і планування видання методичних рекомендацій, посібників з недостатньо забезпечених методичними ресурсами дисциплін.

Оскільки логіка ECTS передбачає постійну ретельну самостійну роботу, то необхідні нові методи розроблення та оформлення навчально-методичних матеріалів з дисциплін. У цьому напрямку ведеться робота зі створення електронних навчальних посібників, що можуть забезпечити можливість швидкої взаємодії між викладачем та студентом, модульне сегментування курсу, динамічні методи самоконтролю і самооцінки у процесі навчання.

Набутий під час проведення експерименту досвід показує, що використання модульного підходу до організації навчального процесу сприяє його інтенсифікації, систематизації засвоєння студентами навчального матеріалу, посиленню мотивації та відповідальності студентів за результати навчальної діяльності, забезпеченню відповідних умов для вивчення програмного матеріалу та підготовки до контролю знань, що досягається шляхом чіткого розподілу за змістом і тривалістю, проведенню своєчасних виховних заходів.

Висновки. Аналіз перших результатів педагогічного експерименту в коледжі, а також напрацьованих навчальних і навчально-методичних матеріалів, організаційних та інформаційних процедур дає змогу зробити висновок, що кожен навчальний заклад має самостійно переглянути внутрішні аспекти академічної діяльності, забезпечити інформативність кожного викладача, керівника структурного підрозділу про зміст, роль, значення, наслідки впровадження болонських ініціатив. Слід поступово, послідовно і наполегливо впроваджувати новації, здійснювати аналітичні порівняння і рухатися вперед у визначеному контексті.

Освітня практика показує, що підготовка коледжу до сучасного реформування – це не лише зміна залікових одиниць та нормативних документів. Це комплексна робота, що стосується усіх сторін багатогранної системи, якою є вища освіта.

Для коледжу на сьогодні однією з основних проблем, що постає з подальшою реалізацією болонських ініціатив є те, що для впровадження двоциклової системи необхідним є реформування навчальних програм для освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр та корелювання їх з трудовим законодавством. Двоциклова система освітніх ступенів вимагає регулювання ринку праці й удосконалення трудового законодавства. Держава – найбільший роботодавець і саме вона повинна забезпечити бакалаврів роботою. У протилежному випадку наявність ступеневої системи освіти буде залишатись лише формальною вимогою.

Література

1. Вища освіта в Україні: Навч. посіб./ В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін.; За ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
2. Медична освіта у світі та в Україні: Навч. посіб./ Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, О.П. Волосовець та ін. – К.: Книга плюс, 2005. – 383 с.